

КОНСТИТУЦИЯ – ЖАМИЯТ; ИНСОН ОМИЛИНИНГ АСОСИ

Чориев Фахриддин Абдуғошпорович

**Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университетида
«Ҳарбий ватанпарварлик, маънавий-маърифий тарбия ва ёшлар билан
ижтимоий ишлаш» кафедраси доценти (PhD)**

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганига ўттиз йил тўлди. Истиклолга эришгач, мамлакатимиз тараккиётидаги барча ўзгариш, янгиланиш ва ютуқлар замирида мана шу асосий қонунимиз қомусимиз ётади.

Асосий Қонунимиз жаҳон меъзонлари талабларига жавоб берибгина қолмай, халқаро жараёнда намуна бўладиган ҳуқуқий ҳужжат эканини ҳам кўрсатади берди. Бу асосдаги эътирофларга ўз-ўзидан сазовор бўлингани йўқ. Холбуқий бундай даражадаги ҳуқуқий ҳужжатни тайёрлаш, қабул қилиш ва унча-мунча тасаввурлардаги ишлардан ҳам масъулиятлироқ ва жиддийроқ, буни англаш учун биринчи Президентимизнинг қуйидаги фикрларини яна бир бора ёдга олиш ўринли: "Табиийки, ҳар қандай давлатнинг юзи, обрў-эътибори унинг Конституцияси ҳисобланади. Зотан, Конституция давлатни давлат, миллатни миллат сифатида дунёга танитадиган Қомусномадир. Асосий Қомусимиз ва қонунимиз халқимизнинг иродасини, руҳиятини, ижтимоий онги ва маданиятини акс эттиради. Бир сўз билан айтганда, Конституциямиз том маънода халқимиз тафаккури ва ижодининг маҳсулидир".

Шу нуқтий назардан бугунги кундаги олиб борилаётган ислохотлар замирида Конституциямизнинг ўрни ва роли беқиёсдир. Республикамиздаги бўлаётган ўзгаришлар яъни янги Конституциямизга келиб тушган ўттиз бешмингдан ортиқ таклиф ва мулоҳазалар халқимизнинг бефарқ эмаслигидан далолат беради.

Мамлакатимиз халқи жиддий тарихий жараёни босқичларни бошдан кечирди десак хато бўлмайди. Барча жабр-зулм ва адолатсизликларга қарамай, буюк аждодларининг муносиб авлодлари, жаҳонга доврўғи кетган машҳур улома ва алломаларнинг қонуний ворислари эканини ҳар томонлама исботлай олдик.

Она ватанимизда яшовчи барча халқлар ҳаётида муҳим воқеа бўлган Асосий Қонунимиз янги таҳрири қабул қилинишидир. Буна инсон омили кенг камровли бўлиб ҳар – бир жараённинг ҳар – бир модданинг таъриф ва тавсифлари баёни халқ хизматидадур.

Маълумки Асосий Қонунимизда инсон омилининг ҳуқуқи, шаъни ва кадр-қимматининг энг олий кадрият, деб белгилаб қўйилгани бугунги кунда юртимизда амалга оширилаётган кенг миқёсли ислохотлар туфайли ўз исботини топмоқда. Асосан олиб борилаётган фаолият ва хатти-ҳаракат ўзининг ижобий натижаларини бермоқда. Мамлакатимизда инсонлари ҳам диний, маърифий кадриятларнинг қайта тикланишига ҳам шохид бўлмоқдадир, шу билан бирга 2023 йил нома “Инсонга эътибор ва сифатли таълим” ҳам ўз – ўзидан кўриниб турибдики шахс омили биринчи ўриндагилдан далолат бермоқда.

Асосий Қонунимизда жинси, миллати, дини, ирки, ёши, эътиқоди, ижтимоий келиб чиқиши каби омилларга кўра, инсон ҳуқуқларини паст даражада камситадиган бирорта модданинг йўқлигида, ўйлаймизки аждодларимиздан мерос бўлиб келаётган миллий кадриятларимиз ва бебаҳо фидойиларимизнинг беқиёс ўрни бор.

Йиллар давомида аждодларимиздан авлодларга, ота-оналардан фарзандларга, ворисларга ўтиб келаётган ва жаҳоннинг ҳеч бир бурчагида такрорланмайдиган ажойиб муносабатларнинг, инсоний фазилатларнинг Асосий Қонунимиздан ўрин эгаллагани таҳсинга сазовор.

Мамлакатимизнинг барча ҳудудларида истиқомат қилувчи ёш ва ёш улуф инсонларни ушбу Қомусда белгилаб қўйилган ҳуқуқ ва эркинликлардан кенг ва бемалол фойдаланмоқдалар.

Мазкур ҳужжат қабул қилиниши мустақил юртимизнинг давлатчилик тарихида буюк воқеа бўлганлиги айтилиши ҳақиқатдур.

2 – моддада назарда тутилган; Давлат халқ иродасини ифода этиб, унинг манфаатларига хизмат қилади. Давлат органлари ва мансабдор шахслар жамият ва фуқаролар олдида масъулдирлар деганида шахс омилини кенг маънода камровли эканлиги таъкидлаш жоиздир.

Айниқса, маънавий меъросни ўрганиш, аждодларимиз қолдириб кетган турли соҳалардаги асарларни оммалаштириш, буюк алломалар, улуф аждодларимизнинг муборак номлари ва ижодининг халққа қайтариб

берилиши, она тили ва динимиз ривожланиши учун шароит яратилгани ўзбек халқи, хусусан, инсонлар учун буюк халоскорлик ва миллатнинг келажак тарққиёти учун қудратли куч-омил бўлди.

Асосий Конституциянинг 31-моддасида "Ҳамма учун виждон эркинлиги кафолатланади. ... Диний қарашларни мажбурий сингдиришга йўл қўйилмайди", деб алоҳида таъкидланган.

Асосий Конституциямиз моддаларида нафақат халқчил тамойилларига, балки минг йиллар давомида ривожланиб келган миллий маънавиятимиз асосларига ҳам таянади.

Биз учун ёд бўлган ҳар қандай ҳаракат, гоё ва фикрларга бефарқ бўлмаслигимиз, мустақил она диёримиз халқига, унинг тинч турмуши ва фаровонлигига бўлаётган таҳдид хавфлардан огоҳ бўлишимиз, бу йўлда ўзимизнинг холис хисса ва хизматларимизни қўшишимиз лозим.

Бугун, дунёнинг турли нуқталарида диний, миллий ва этник можаролар, уруш ва хунрезликлар бўлаётган бир паллада, юртимиз тинч ва осуда, миллат ва элатлар ҳамжиҳат ва хотиржам яшаётгани, шу чоққача миллий ёки диний низолар келиб чиқмагани бу борада катта ишлар амалга оширилаётганини яққол кўрсатади. Бундай имкониятлар учун ҳар қанча шукр қилсак арзийди. Шу қаторида мазкур мақолада келтирилган манбалар ҳозирги янгиланаётган Конституцияда белгилаб қўйилган вазифалардан келиб чиққан ҳолда баён этилди.

Research Science and Innovation House